

Nr 1013

Av herrar Börjesson i Falköping och Dahlgren, i anledning av
Kungl. Maj:ts proposition nr 155, angående höjning
av vissa postavgifter.

Enligt generalpoststyrelsens beräkning i mars skulle postverkets driftresultat för innevarande budgetår bliva ett överskott på 15 milj. kronor och för budgetåret 1964/65 ett överskott på 11 milj. kronor. Denna situation har givetvis förändrats genom den löneuppgörelse, som sedermera träffats. För innevarande budgetår anses det tidigare beräknade överskottet räcka för täckande av de ökade lönekostnaderna. Men för nästkommande budgetår, då löneökningarna uppgår till cirka 34 milj. kronor, skulle underskott uppstå med 23 milj. kronor.

I propositionen nr 155 framlägges i anledning härav förslag till höjda postavgifter. Grundportot för brev föreslås ökat med 5 öre till 40 öre och för brev i högre viktsatser med 10—50 öre. Höjda avgifter föreslås även för postkort, korsband, postanvisningar, postförskott, paket samt assurans och rekommendation. Vissa avgiftshöjningar förutsättes dessutom på områden, där Kungl. Maj:t eller generalpoststyrelsen äger att besluta. Sammanlagt skulle härmed postverkets intäkter öka med cirka 68 milj. kronor, vilket sålunda är dubbelt så mycket som den aktuella lönekostnadshöjningen. Portohöjningen beräknas medföra en inkomstökning med inte mindre än 16 procent.

Höjning av postavgifterna ägde rum så sent som för två år sedan och då på i stort sett samma verksamhetsgrenar, som nu enligt propositionen skall betinga ytterligare ökade avgifter. Såsom framgår av propositionen förutsätter man, att en ny postavgiftshöjning måste genomföras redan om två år.

Postverket är till mycket stor del beroende av manuellt utfört arbete. Personalkostnaderna är sålunda förhållandevis stora. Det är självklart, att dessa vid nuvarande förhållanden inom postverket måste stiga kraftigt i takt med den allmänna lönestegringen. Betydande portohöjningar har genomförts under de senare åren. Även för framtiden skulle man tydligen få räkna med att avsevärda sådana höjningar successivt skulle krävas. Det synes oss angeläget, att en sådan utveckling beträffande serviceavgifterna till postverket så långt möjligt förhindras. Den i den förevarande propositionen föreslagna avgiftshöjningen är såsom framgått av ovanstående dock inte erforderlig för den aktuella situationen.

Enligt vår mening är det av största vikt, att postverkets verksamhet ra-

tionaliseras och förbilligas i så stor utsträckning som möjligt. Det kan visserligen sägas, att en viss uppmärksamhet ägnats åt dessa problem. Driften här i viss utsträckning förbilligats genom förenkling i arbetsrutinerna och mekanisering. Postverket bedriver i egen regi ett utvecklingsarbete. För närvarande överväges bl. a. vissa besparingsmöjligheter. En kostnadsundersökning beträffande postverkets samtliga rörelsegrenar har verkställts, vars resultat dock ännu inte är känt. Genom maskinella och organisatoriska anordningar torde dock driften kunna rationaliseras och förbilligas ytterligare i väsentlig utsträckning. Inte minst angeläget torde det vara, att postverkets byggnadskostnader pressas ned. I många fall torde nyuppförda postlokaler ha blivit onödigt kostsamma i utförandet. Dessa frågor har i viss utsträckning beaktats i postverkets eget utvecklingsarbete liksom delvis också av postutredningen. Enligt vår mening krävs det emellertid en ingående rationaliseringsundersökning i fråga om postverkets organisation och drift. Härvid bör utnyttjas inte minst företagsekonomisk expertis från näringslivet.

Det synes också vara möjligt att åstadkomma en annan avvägning i finansieringen mellan postverkets olika rörelse- och verksamhetsgrenar. En väsentligt större del av kostnaderna bör sålunda kunna bäras av postsparbanks- och postgirorörelserna. Vad postgirorörelsen beträffar har under senare tid inte någon avgiftshöjning skett. Utbetalning från postgirokonto genom utbetalningskort medför för närvarande en avgift av 20 öre per kort. Under tiden 1/6 1952—30/6 1954 var denna avgift 25 öre, dvs. 5 öre högre än för närvarande. Gireringar mellan postgirokonton är avgiftsfria, trots att de medför avsevärda kostnader för postverket. Antalet gireringar mellan postgirokonton var under fjolåret över 100 milj. och antalet utbetalningar från sådana konton nära 40 milj. En ökad del av kostnaderna bör kunna bäras genom avgiftshöjningar på dessa områden och genom införande av exempelvis en särskild gireringsavgift.

Såsom framgår av propositionen avser generalpoststyrelsen att — med stöd av bemyndigande som lämnats av Kungl. Maj:t — höja bl. a. masskorsbands- och grupp korsbandsavgifterna med verkan från den 1 januari 1965. Det synes oss riktigt, att ökade avgifter bör kunna uttagas på en stor del av de adresslösa försändelserna. Härmed avser vi de kommersiellt betonade mass- och grupp korsbanden, som under senare tid fått allt större omfattning. Den nuvarande avgiftsbeläggningen torde här inte ge postverket en tillfredsställande täckning för kostnaderna. En höjd avgift bör givetvis kunna bäras av de kommersiella intressen, som i dessa avseenden utnyttjar postverkets service. Därifrån bör emellertid undantagas de mass- och grupp korsband, som utsändes av ideella organisationer.

Över huvud taget bör det vara en angelägen uppgift för postverket att medverka till att försändelser i ideellt syfte kan ordnas till så lågt pris som möjligt. Till detta område räknar vi — utöver vad vi ovan anfört — tid-

ningsrörelsen. Postverkets inkomster av tidningsrörelsen täcker inte kostnaderna, trots de höjningar som skett under senare år. Beslutanderätten i fråga om postavgifterna för tidningarna ligger numera hos Kungl. Maj:t. Av propositionen framgår, att nya avgiftshöjningar för tidningarna överväges. Enligt vår mening bör sådan höjning inte ske. I stället bör — såsom vi framhållit — större avgiftshöjningar kunna genomföras på vissa andra områden. Därigenom bör också avgifterna för vanliga brevöversändelser kunna hållas lägre.

Det synes oss angeläget, att en samlad översyn kommer till stånd i fråga om avgiftsavvägningen mellan olika rörelse- och verksamhetsgrenar inom postverket i det syfte, som vi ovan angivit.

Med anledning av vad ovan anförts får vi hemställa,

att riksdagen vid behandlingen av propositionen nr 155 måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla

1) om en ingående rationaliseringsundersökning i fråga om postverkets organisation och drift, varvid företagsekonomisk expertis från näringslivet må utnyttjas; samt

2) om en samlad översyn i fråga om avgiftsavvägningen mellan olika rörelse- och verksamhetsgrenar inom postverket, varvid bör prövas ökad avgiftsbeläggning på exempelvis postsparbanks- och postgiörörelserna samt på kommersiellt betonade mass- och grupporsband, så att lägre avgiftsbeläggning kan möjliggöras för vanliga brevöversändelser och för mass- och grupporsband från ideella organisationer, i enlighet med motionens syfte.

Stockholm den 8 maj 1964

Bengt Börjesson

i Falköping

Anders Dahlgren